

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Asan/2/2021
Identifikačné číslo spisu: 1020200012
Dátum vydania rozhodnutia: 28. marca 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1020200012.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): T.. O. B., bytom: U. XX, XXX XX X., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, právne zastúpený: Mgr. Elena Szabóová, advokátka, so sídlom: Hlavné námestie 7, 940 01 Nové Zámky, proti žalovanému: Univerzita Komenského v Bratislave, Rektorát, so sídlom: Šafárikovo námestie 6, P. O. Box 440, 814 99 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OVVČ/3866/2019 zo dňa 30. októbra 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k.: 1S/3/2020 - 72 zo dňa 15. októbra 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/3/2020 - 72 zo dňa 15. októbra 2020 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred orgánom verejnej správy

1. Dekan Univerzity Komenského v Bratislave, Filozofickej fakulty, vydal rozhodnutie o uložení disciplinárneho opatrenia č. 6506/2019 zo dňa 26.08.2019 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým žalobkyni uložil disciplinárne opatrenie podmienené vylúčením zo štúdia podľa čl. 4 ods. 1 písm. b) vnútorného predpisu UK č. 13/2018 Disciplinárny poriadok UK pre študentov (ďalej len „disciplinárny poriadok“) v spojení s ustanovením § 72 ods. 2 písm. b) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o vysokých školách“), pre spáchanie disciplinárneho priestupku podľa čl. 3 ods. 6 písm. u) disciplinárneho poriadku v spojení s § 72 ods. 1 zákona o vysokých školách, čl. 4 ods. 4 a čl. 55 písm. a) a b) vnútorného predpisu č. 1/2015 Štatút Univerzity Komenského v Bratislave, Filozofickej fakulty, čl. 2 ods. 2 písm. g) a h) a čl. 4 písm. f) vnútorného predpisu č. 16/2017 Etický kódex Univerzity Komenského v Bratislave, čl. 15 ods. 3 písm. h) vnútorného predpisu č. 8/2014 Študijný poriadok Univerzity Komenského v Bratislave, Filozofickej fakulty. Žalovaný rozhodnutím č. OVVČ/3866/2019 zo dňa 30.10.2019 (ďalej aj len „preskúmané rozhodnutie“) prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

II.

Konanie pred správnym súdom

2. Žalobca podal na správnom súde všeobecnú správnu žalobu podľa § 177 SSP zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. OVVČ/3866/2019 zo dňa 30.10.2019. Žalobca navrhol zrušenie napadnutého rozhodnutia, ako aj rozhodnutia ktoré mu predchádzalo a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením podľa § 99 písm. g) SSP konanie pred správnym súdom zastavil pre odpadnutie dôvodu na pokračovanie v konaní.

4. Správny súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z obsahu správnej žaloby a z vyjadrenia žalovaného zistil, že dňa 13.05.2020 žalovaný rozhodnutím č. DEK 3355/2020 zrušil rozhodnutie o podmieňanom vylúčení žalobcu zo štúdia č. OVVČ/3866/2019 zo dňa 30.10.2019, ktoré mu bolo uložené ako disciplinárne opatrenie č. 6506/2019 podľa čl. 4 ods. 1 písm. b) disciplinárneho poriadku v spojení s ust. § 72 ods. 2 písm. b) zákona o vysokých školách dňa 28.08.2019. Podmienkami zrušenia podmieňaného vylúčenia zo štúdia boli: (i) žalobca sa nedopustí ďalšieho disciplinárneho priestupku a (ii) žalobca sa osobne ospravedlní L.. Q. T. v kancelárii dekana. Podmienka (ii) bola na základe písomnej žiadosti žalobcu zo dňa 29.04.2020 zmenená rozhodnutím dekana č. 3130/2020 zo dňa 30.04.2020 na písomné ospravedlnenie sa L.. Q. T., keďže žalobca podmienky počas skúšobnej lehoty v trvaní šesť mesiacov splnil, podmienky na jeho vylúčenie zo štúdia nenastali.

5. Vzhľadom na uvedené správny súd konštatoval, že spôsobilým predmetom prieskumu v správnom súdnictve je len také rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby alebo sa jej priamo dotýka. Keďže v čase rozhodovania o správnej žalobe už neexistovalo rozhodnutie o podmieňanom vylúčení žalobcu zo štúdia č. OVVČ/3866/2019 zo dňa 30.10.2019, nakoľko bolo rozhodnutím žalovaného č. DEK 3355/2020 zo dňa 13.05.2020 zrušené, účinky napadnutého rozhodnutia žalovaného zanikli a odpadol dôvod na pokračovanie v tomto konaní.

III.

Konanie na kasačnom súde

6. Žalobca (sťažovateľ) podal proti uzneseniu krajského súdu v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu v zmysle § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) SSP.

7. Kasačnú sťažnosť odôvodnil nasledovne:

- správny súd nerozhodol o sťažovateľom podanom návrhu na priznanie odkladného účinku žaloby a teda mu neposkytol predbežnú ochranu pred následkami vyplývajúcimi z preskúmaného rozhodnutia, v prípade, že sťažovateľ nespĺní podmienky.

- vyjadrenie žalovaného k žalobe zo dňa 01.06.2020 nebolo sťažovateľovi vôbec doručené v rozpore s § 106 ods. 1 SSP, v dôsledku čoho bolo zasiahnuté do procesných práv sťažovateľa v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Sťažovateľ tiež namietal spôsob rozhodnutia správneho súdu o nároku na náhradu trov konania, pretože nevysvetlil komu pričíta zavinenie zastavenia konania.

- nesúhlasil s odôvodnením správneho súdu, že zrušenie preskúmaného rozhodnutia považuje za procesnú prekážku konania. K zrušeniu rozhodnutia nedošlo v dôsledku autoremedúry, podania mimoriadneho opravného prostriedku, ale v dôsledku vynúteného splnenia povinnosti, ktorá bola sťažovateľovi uložená nezákonným rozhodnutím. Vzhľadom na to, že správny súd po dobu viac ako 3 mesiacov nerozhodol o návrhu na priznanie odkladného účinku bol sťažovateľ donútený podrobiť sa obmedzeniu uloženému za to čo nespáchal. Zrušenie preskúmaného rozhodnutia nič nemení na jeho

nezákonnosti a tom, že jeho účinky vo sfére sťažovateľa nastali. Svoje právne posúdenie sťažovateľ podporil odkazom na rozhodovacu prax.

- správny súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe pri posúdení otázky, či je možné zastaviť konanie pred správnym súdom kvôli strate platnosti preskúmaného rozhodnutia aj napriek tomu, že sťažovateľ už z takéhoto rozhodnutia nadobudol subjektívne povinnosti.

8. Žalovaný ku kasačnej sťažnosti neuviedol žiadne nové skutočnosti.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

9. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej aj „kasačný súd“) preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu v rozsahu podanej kasačnej sťažnosti a dospel jednomyselne k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Jeho pôsobnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 11 písm. h) SSP a § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení (ďalej len „zákon o súdoch“).

V.

Vybrané ustanovenia, z ktorých kasačný súd vychádzal

Podľa § 99 písm. g) SSP odpadol dôvod na pokračovanie v konaní a nejde o prípady ustanovené v písmenách c) a d).

VI.

Právne posúdenie veci kasačným súdom

10. Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že rozhodnutím č. 6506/2019 zo dňa 26.08.2019 prvostupňový správny orgán uložil sťažovateľovi disciplinárne opatrenie - podmienené vylúčenie zo štúdia, pričom stanovil podmienky zrušenia disciplinárneho opatrenia, ktoré bol sťažovateľ povinný splniť. Toto rozhodnutie potvrdil žalovaný rozhodnutím č. OVVČ/3866/2019 zo dňa 30.10.2019. Skúšobná lehota začala sťažovateľovi plynúť 09.11.2019. Sťažovateľ splnil podmienky zrušenia disciplinárneho opatrenia a skúšobná lehota uplynula 08.05.2020. Keďže sťažovateľ dodržal stanovené podmienky, prvostupňový správny orgán zrušil svoje rozhodnutie o uložení disciplinárneho opatrenia č. 6506/2019 zo dňa 26.08.2019 rozhodnutím č. DEK 3355/2020 zo dňa 13.05.2020.

11. K vyššie uvedenému zhrnutiu skutkového stavu je potrebné zdôrazniť, že prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. DEK 3355/2020 zo dňa 13.05.2020 zrušil svoje vlastné prvostupňové rozhodnutie o uložení disciplinárneho opatrenia č. 6506/2019 zo dňa 26.08.2019. Správny súd teda nesprávne v napadnutom uznesení uviedol a zároveň vyhodnotil, že došlo k zrušeniu rozhodnutia žalovaného, ktoré je predmetom prieskumu v zmysle správnej žaloby. Uvedená skutočnosť má zásadný dopad na posúdenie splnenia procesných podmienok v zmysle § 97 SSP, keďže nedošlo k zániku rozhodnutia žalovaného a teda k odpadnutiu predmetu konania tak, ako posúdil správny súd.

12. Správny súd sa správne zaoberal otázkou splnenia procesných podmienok konania, keďže bez ich splnenia nie je daný predpoklad pre meritórne rozhodovanie o podanej správnej žalobe a tým aj predpoklad pre naplnenie účelu správneho súdnictva, ktorým je ochrana práv alebo právom chránených záujmov osôb v oblasti verejnej správy. Prieskumu v správnom súdnictve teda podliehajú rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré zasahujú do sféry subjektívnych práv osôb.

13. V prejednávanom prípade bola prvostupňovým správnym orgánom sťažovateľovi uložená subjektívna povinnosť - splniť podmienky stanovené disciplinárnym opatrením do uplynutia skúšobnej doby pod následkom vylúčenia zo štúdia. V momente rozhodovania správneho súdu o zastavení konania preskúmané rozhodnutie, ktorým bola táto povinnosť uložená stratilo platnosť z dôvodu, že bolo zrušené iným rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu. Uvedené však nič nemení na skutočnosti, že zásah do subjektívnej sféry práv a povinností sťažovateľa už nastal.

Preskúmané rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu je stále platné a účinné napriek zrušeniu rozhodnutia, na ktoré nadväzuje. Technicky teda nič nebráni tomu, aby správny súd ďalej konal vo veci a rozhodol, keďže takúto situáciu nie je možné považovať za odpadnutie predmetu konania v pravom slova zmysle. Ak by kasačný súd pripustil opačnú argumentáciu, tak by vznikla absurdná situácia, kedy by sa sťažovateľ nemohol účinne dovolať ochrany svojich práv len z dôvodu, že rozhodnutie o uložení disciplinárneho opatrenia bolo zrušené, teda stratilo platnosť a to tiež len v dôsledku toho, že sťažovateľ fakticky vykonal povinnosť, ktorú mu správny orgán uložil. Tiež je podstatné poukázať na skutočnosť, že keby správny súd priznal žalobe odkladný účinok, tak ako sťažovateľ navrhoval, tak by zrejme nenastala situácia, kedy sa sťažovateľ nútene podvolil povinnosti uloženej prostredníctvom disciplinárneho opatrenia a teda prvostupňové rozhodnutie by zrejme zrušené nebolo. Pre uvedené nie je možné stotožniť sa s argumentáciou správneho súdu o odpadnutí predmetu konania.

14. Pri poskytovaní ochrany osobám v rámci správneho súdnictva je samozrejme tiež potrebné prihliadať na praktický aspekt ochrany, teda či zrušenie preskúmaného rozhodnutia pre jeho nezákonnosť môže byť pre sťažovateľa prínosné. V uvedenom prípade je zrejme, že zásah do sféry subjektívnych práv a povinností už nastal faktickým vykonaním povinnosti uloženej v prvostupňovom rozhodnutí. I keď toto rozhodnutie už bolo zrušené a teda ďalej nie je spôsobilé zasahovať do práv sťažovateľa, tak nie je možné bez ďalšieho odmietnuť súdnu ochranu, pretože jej podstatou je okrem prípadného zrušenia nezákonného rozhodnutia aj vytvorenie základu pre náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. (Baricová, J., Fečík, M., Števec, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 552.).

15. Pre vyššie uvedené závery je zrejme, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, tým že zastavil konanie aj napriek tomu, že na takýto postup neboli splnené podmienky v zmysle § 99 písm. g) SSP.

VII.

Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

16. Pri zohľadnení vyššie uvedených skutočností kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. V dôsledku toho v zmysle § 462 ods. 1 SSP zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vec prejednať a meritórne rozhodnúť. Krajský súd zároveň rozhodne aj o nároku sťažovateľa na náhradu trov konania o kasačnej sťažnosti.

17. Podľa § 462 ods. 1 SSP ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

Podľa § 467 ods. 3 SSP ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

18. O nároku na náhradu trov kasačného konania kasačný súd nerozhodoval, pretože o ňom v zmysle § 467 ods. 3 rozhodne krajský súd.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky jednomyselne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.

